

هرگز دل من ز علم محروم نشد
کم ماند ز اسرار که معلوم نشد
هفتاد و دو سال فکر کردم شب و روز
معلوم شد که هیچ معلوم نشد

خام

هوالمحبوب

منطق پایه دهم انسانی / درس نهم: قیاس استثنایی ص ۹۰ تا ۹۶
سیده محبوبه نبوی / ناحیه یک ساری
دبیرستان: الزهراء و حضرت خدیجه (س)
سال تحصیلی ۹۹-۹۸

دوستان خوبم انتظار دارم پس از پایان این درس بتوانید:

انفصالی
حقیقی

قیاس استثنایی

رفع تالی

انفصالی

قیاس اقترانی را با قیاس استثنایی مقایسه کنید

اقسام قیاس استثنایی را از هم تشفیص دهید

حالت های قابل فرض قیاس استثنایی متصل را بنویسید و مشخص کنید کدام حالتها معتبر هستند

با در اختیار داشتن یک مقدمه شرطی متصل، قیاس استثنایی معتبر بسازید

با در اختیار داشتن یک قضیه منفصل حقیقی، چهار قیاس استثنایی تشکیل دهید.

وضع مقدم

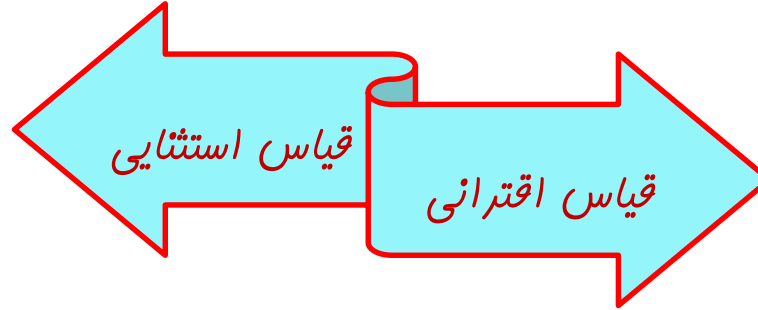

استدلال قیاسی را توضیح دهید ➤
قیاس اختزانی را تعریف کنید و مثال بزنید ➤

اجزای نتیجه در میان مقدمات پخش شده اند:

عین نتیجه یا نقیض آن در یکی از مقدمات ذکر شده باشد.

مثال برای عین نتیجه

اگر بهداشت را رعایت نکنی **مریض می شوی**
 اما بهداشت را رعایت نکردی
 پس: **مریض می شوی**

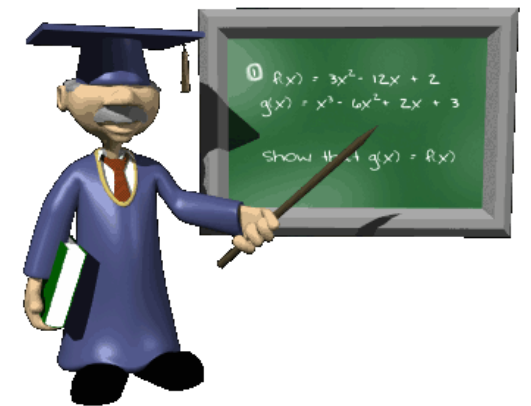
مثال برای نقیض نتیجه

اگر **بهداشت را رعایت نکنی** مریض می شوی
 اما مریض نشدی
 پس: **بهداشت را رعایت کردی**

بعضی انسانها معلم هستند
 هر معلمی **متفکر** است

پس: بعضی انسان ها متفکر هستند
 موضوع   محمول

اقسام قیاس استثنایی

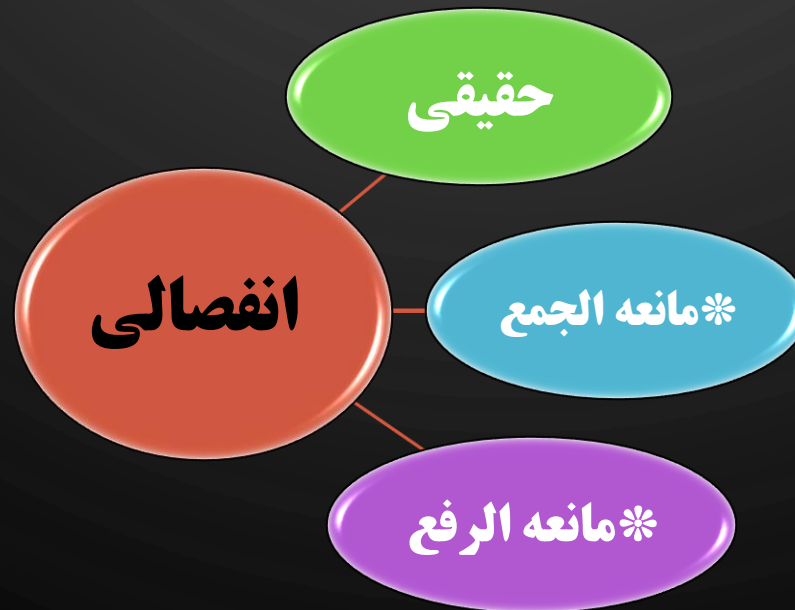

• قیاسی که مقدمه اول آن شرطی متصل باشد

قیاس استثنایی
اتصال

• قیاسی که مقدمه اول آن شرطی منفصل باشد

قیاس استثنایی
انفصال

قیاس استثنایی از دو مقدمه تشکیل می شود که یکی شرطی و دیگری حملی است.
متصل یا منفصل

تالی مقدم
اگر باران ببارد، سقف چکه می کند

مقدمه اول (شرطی متصل)

باران می بارد

باران نمی بارد

سقف چکه می کند

سقف چکه نمی کند

دو تا معتبر و
دو تا نامعتبر

مقدمه دوم (حملی)

نتیجه (حملی)

جزء اول جزء دوم
یا این شخص سالم است، یا بیمار

مقدمه اول (شرطی منفصل حقیقی)

این شخص سالم است

این شخص سالم نیست

این شخص بیمار است

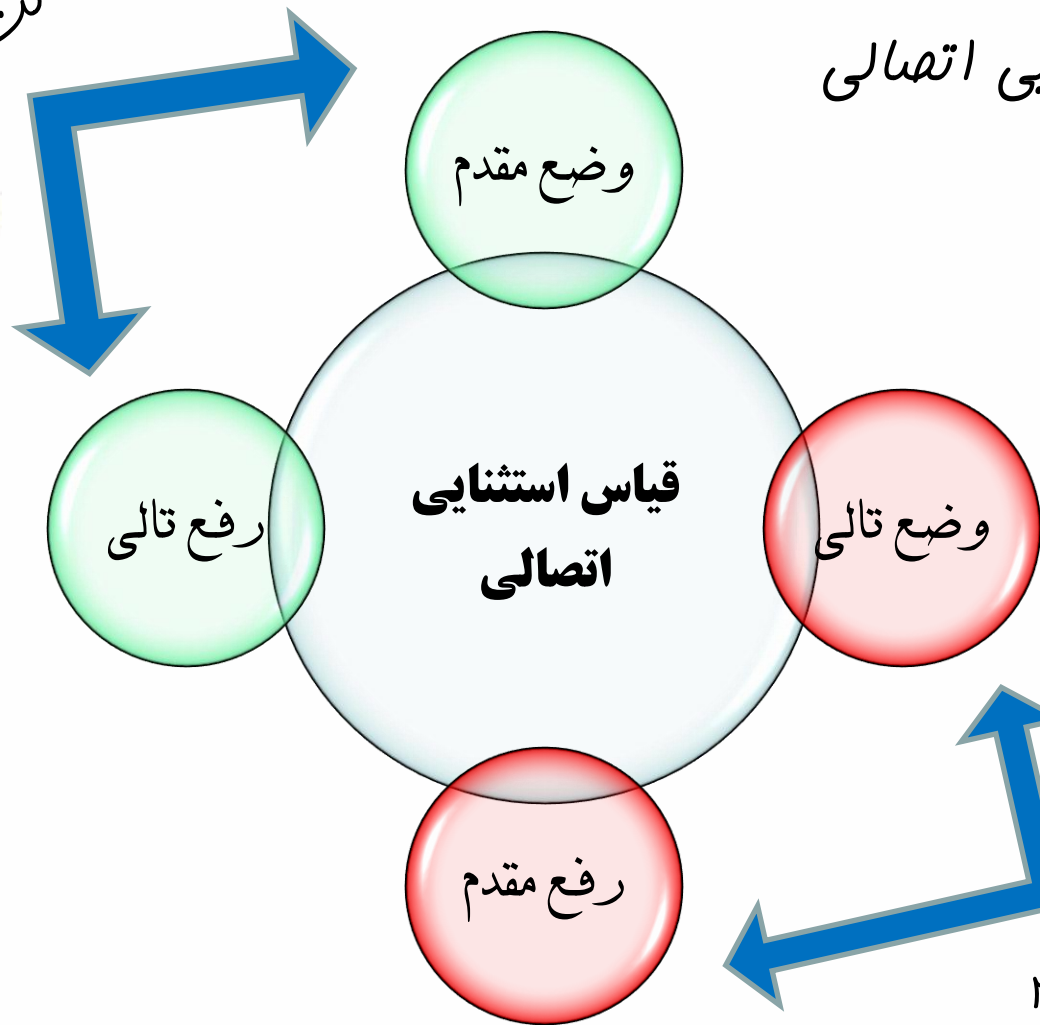
این شخص بیمار نیست

همگی معتبر

مقدمه دوم (حملی)

نتیجه (حملی)

چهار حالت قابل فرض برای
قیاس استثنایی اتصالی

دو حالت معتبر

دو حالت نامعتبر
(مغالطه)

رفع تالی

دو حالت معتبر است و جواب قطعی دارد

وضع مقدم

تالی

مقدم

• اگر کرونا داشته باشد، ناقل است

اما ناقل نیست

پس کرونا ندارد

رفع تالی ← رفع مقدم

تالی

مقدم

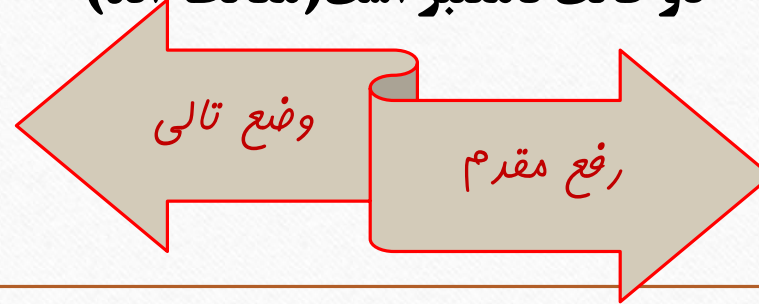
• اگر کرونا داشته باشد، ناقل است

اما کرونا دارد

پس ناقل است

وضع مقدم ← وضع تالی

دو حالت نامعتبر است (مغالطه اند)

تالی مقدم
• اگر کرونا داشته باشد، ناقل است

ناقل است
پس کرونا دارد

مغالطه وضع تالی

تالی مقدم
• اگر کرونا داشته باشد، ناقل است

کرونا ندارد
پس ناقل نیست

مغالطه رفع مقدم

اثبات یکی از طرفین ← نفی طرف دیگر

یا این تلویزیون خاموش است یا روشن
اما این تلویزیون روشن است
پس خاموش نیست

یا این تلویزیون خاموش است یا روشن
اما این تلویزیون خاموش است
پس روشن نیست

یا این تلویزیون خاموش است یا روشن
اما این تلویزیون روشن نیست
پس خاموش است

یا این تلویزیون خاموش است یا روشن
اما این تلویزیون خاموش نیست
پس روشن است

نفی یکی از طرفین ← اثبات طرف دیگر

قیاس استثنایی انفصالی

قیاس انفصالی حقیقی

هر چهار حالت معتبر

قیاس استثنایی

اتصال

انفصال

انفصال حقیقی

*انفصال مانع الجمع

*انفصال مانع الرفع

دوستان خوبم به سوالات زیر پاسخ دهید:

انفصالی
حقیقی

قیاس استثنایی

رفع تالی

انفصالی

قیاس اقتزانی چه فرقی با قیاس استثنایی دارد؟

قیاس زیر کدام قسم از قیاس استثنایی است؟ معتبر است یا نامعتبر؟

اگر دعوتم کنند به عروسی می روم. اما دعوتم نکردند، پس به عروسی نمی روم

حالت های قابل فرض قیاس استثنایی متصل را بنویسید و مشخص کنید کدام حالتها معتبر هستند

با مقدمه شرطی متصل « اگر مدرسه اجازه دهد، سرود میخوانیم»، قیاس استثنایی معتبر بسازید

با قضیه منفصل حقیقی « یا این قضیه موجه است یا سالبه»، چند قیاس استثنایی معتبر می توان تشکیل داد؟ قیاس ها را بنویسید

وضع مقدم

تکالیف

سرگروه های عزیز؛ لطفا تکالیف اعضای گروه خود را پس از بررسی به آیدی **@nabavi88** یا آیدی همیار معلم ارسال کنید

با استفاده از مقدمه
شرطی متصل « اگر در
خانه بمانیم، زنجیره
انتقال کرونا را قطع می
کنیم» مغالطه وضع تالی
و رفع مقدم طراحی
کنید

با مقدمه شرطی منفصل
« یا این فرش پاک است
یا نجس» دو قیاس
استثنایی انفصالی
بسازید. آیا این قیاس ها
معتبراند؟

برای دیدن محتوای بیشتر، به سامانه زیر رجوع کنید:

Mazandmohtava.ir

بانتظام بائيد

